

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-142

12.2.2025

Tryg Forsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Naturskade – erstatning for kostnader til flomsikringstiltak – naturskadeforsikringsloven § 1 tredje og fjerde ledd.

Kjelleren i sikredes bolig ble påført skader etter flom i januar 2024. Foretaket dekket utbedring av skadene. Sikrede hadde tidligere hatt oversvømmelse i kjelleren i 2015, 2017 og 2018. Sikrede søkte erstatning for kostnader til flomsikringstiltak, for å kunne unngå tilsvarende skader i fremtiden. Foretaket avslo kravet under henvisning til at vilkårene for relokalisering måtte være oppfylt for at sikrede skulle ha krav på erstatning av slike tiltak, jf. naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd, jf. tredje ledd. Sikrede var uenig i at det var et absolutt krav at det var nektet oppføring, og at bestemmelsen måtte tolkes utvidende slik at også utgifter til sikringstiltak var dekket ved gjentatte naturskader og hvor det var risiko for nye naturskader. Nemnda kom til at foretaket ikke var ansvarlig for å erstatte utgifter til flomsikringstiltak, og viste til at foretakets ansvar for å dekke utgifter til relokalisering forutsatte at det "ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade".

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning av utgifter til forebyggende tiltak for å hindre ny flomskade.

Sikredes kjeller ble 22.1.24 påført skader etter flom. Hendelsen ble vurdert som en naturskade. Sikrede meldte skaden til foretaket samme dag. Foretaket dekket utbedringen av skadene. Sikrede hadde tidligere opplevd oversvømmelse i kjelleren, herunder i 2015, 2017 og 2018.

Sikrede søkte erstatning for kostnader til flomsikringstiltak, for å kunne unngå tilsvarende skader i fremtiden. Foretaket avslo kravet under henvisning til at vilkårene for relokalisering måtte være oppfylt for at sikrede skulle ha krav på erstatning av slike tiltak, jf. naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd, jf. tredje ledd.

Sikrede krever erstatning for utgifter til flomsikring av boligen, og anfører at foretaket er ansvarlig for disse utgiftene etter naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd.

Naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd må tolkes utvidende, slik at også utgifter til sikringstiltak vil være dekket ved gjentatte naturskader, og hvor det er risiko for nye naturskader. Dersom bestemmelsen kun skal komme til anvendelse der hvor kommunen har nektet gjenoppføring og hvor relokalisering er eneste alternativet, vil dette føre til et altfor snevert anvendelsesområde. Det vil være kostnadsbesparende å sikre kjelleren, fremfor at foretaket gjentatte ganger må dekke fremtidige flomskader.

Forarbeidene må forstås slik at sikringsplikten også kan utløses i de tilfeller der det ikke foreligger et aktivt dele- og byggeforbud.

Enkelte kommuner vil være svært tilbakeholdne med å gi nektelser, da dette vil kunne medføre selvstendig erstatningsansvar for kommunen for utgifter i forbindelse med relokalisering.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for sikringstiltakene, og anfører at det er en forutsetning for en slik dekning at offentlig myndighet ikke gir tillatelse til reparasjon eller gjenoppføring på forsikringsstedet.

Forarbeidene legger også forutsetningsvis til grunn at offentlig myndighet ikke gir tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygning, for at det skal være snakk om å gjennomføre sikringstiltak fremfor en relokalisering. I dette tilfellet dreier det seg om en mindre og partiell skade, og offentlig myndigheter har ikke nektet reparasjon av skaden.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for å erstatte utgifter til flomsikringstiltak.

Nemnda forstår klagen slik at den gjelder spørsmålet om foretaket er ansvarlig for sikringstiltakene etter naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd. Bestemmelsen trådte i kraft fra januar 2018. Bestemmelsen er derfor ikke aktuell for naturskadene som inntraff i 2015 og 2017, jf. FinKN 2021-293.

Naturskadeforsikringsloven § 1 fjerde ledd angir:

I stedet for å erstatte tomt og bygninger etter tredje ledd kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig. Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot ny naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for ettersyn og vedlikehold.

Etter bestemmelsen kan foretaket velge å sikre eiendommen forutsatt at sikrede samtykker til dette. Slik sikring kan skje "I stedet for" at foretaket erstatter tomt og bygning etter tredje ledd. Bestemmelsen i tredje ledd lyder som følger:

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden, oppad begrenset til fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet. Forsikringsselskapet har ikke klagerett over avslag på søknad om tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging

Tredje ledd forutsetter at offentlig myndighet ikke gir tillatelse til reparasjon eller gjenoppføring, jf. også Prop. 36 L (2016-2017) s. 26:

Vilkåret om at eieren av huset ikke får tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge det på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, er satt fordi det innebærer en objektiv avgjørelse av faren for naturskade, og fordi det rettslig sett vil avgjøre den skadelidtes mulighet til å reparere eller gjenoppbygge på skadestedet. Vilkåret medfører at skader som kan utbedres uten søknad om byggetillatelse eller dispensasjon, ikke vil gi grunnlag for erstatning for tomt og bygninger etter reglene i tredje ledd.

Den sikrede vil ha krav på forsikringsutbetalingen først når søknaden om byggetillatelse eller dispensasjon er endelig avgjort. Dersom huseieren påklager et avslag, må klagesaken være ferdigbehandlet

Reparasjon av skadene etter flommen i 2024 forutsatte etter det opplyste ikke byggetillatelse eller dispensasjon. Partene synes å være enig i at kommunen ikke har nektet reparasjon av flomskaden i 2024. Forarbeidene nevner eksplisitt at sikrede ikke vil ha krav på erstatning for relokalisering for de skader som kan utbedres uten søknad om byggetillatelse eller dispensasjon.

Sikrede anfører at forarbeidene åpner for at foretaket kan være ansvarlig for sikringstiltak, selv om kommunen ikke har nektet reparasjon eller gjenoppføring, jf. Prop. 36 L (2016-2017) pkt. 6.2:

Som et alternativ til at forsikringsselskapet utbetaler erstatning for tomt og bygninger i forbindelse med relokalisering, foreslås det i utredningen at selskapet skal kunne iverksette og betale for sikringstiltak på den rammede eiendommen. Utrederen begrunner forslaget med at det vil være fornuftig, både

bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk, at forsikringsselskapet får mulighet til å velge mellom disse tiltakene.

Det foreslås som vilkår for sikring at den kan gjennomføres innen rimelig tid, og at det anses så trygt at kommunen kan oppheve dele- og byggeforbudet for eiendommen, eventuelt ikke finner det nødvendig å nedlegge slikt forbud.

Ordlyden i den siste delen av siste setning kan isolert sett forstås slik at foretaket kan dekke sikringstiltak selv om kommunen ikke har nedlagt dele- og byggeforbud på eiendommen. Uttalelsen innledes imidlertid med at sikringstiltak vil være et alternativt tiltak til relokalisering. Uttalelsen lest i sammenheng tilsier at betingelsene for relokalisering må være oppfylt for at foretaket kan velge sikringstiltak, forutsatt sikredes samtykke, fremfor relokalisering. Foretakets ansvar for å dekke utgifter til relokalisering forutsetter etter naturskedeforsikringsloven § 1 tredje ledd at det "ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade".

Sikrede har anført at kommunene kan være restriktive med å beslutte forbud mot reparasjon eller gjenoppføring i frykt for at kommunen skal bli ansvarlig for å bekoste sikringstiltak i medhold av naturskadeloven § 20. Nemnda kan ikke se at dette kan gi grunnlag for å se bort fra en klar ordlyd i lovteksten.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).